

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Diweddariad ar y cyfyngiadau coronafeirws

DYDDIAD 25 Medi 2020

GAN Vaughan Gething AC, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Yn dilyn fy niweddariad ichi neithiwr ynglŷn â'r adolygiad o'r cyfyngiadau lleol a gyflwynwyd bythefnos yn ôl ym **mwrdeistref Caerffili**, hoffwn roi'r wybodaeth ddiweddaraf ichi am ganlyniad yr adolygiad ffurfiol o'r cyfyngiadau lleol yn **Rhondda Cynon Taf** a'r sefyllfa sy'n datblygu ledled Cymru.

Yn **Rhondda Cynon Taf**, mae'r achosion wedi parhau i gynyddu. Mae hyn i'w ddisgwyl – gallai gymryd pythefnos neu fwy cyn cyrraedd yr uchafbwynt, oherwydd yr amser rhwng dal yr haint a dechrau'r symptomau. Bydd y cyfyngiadau'n parhau, felly, a byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa yn ofalus.

Mae'r achosion yn parhau i gynyddu hefyd ym **Mlaenau Gwent** a **Phen-y-bont ar Ogwr**, lle cyflwynwyd cyfyngiadau lleol yn gynharach yr wythnos hon.

Rydym wedi bod yn monitro'r sefyllfa yn **Sir Gaerfyrddin** yn ofalus, gan fod cysylltiad agos iawn rhyngddi a chynnydd mewn achosion yn **Llanelli**. Mae 8 o bob 10 o'r achosion yn gysylltiedig â'r dref ac mae'r rhan fwyaf o'r rhain wedi'u holrhain i bobl sydd wedi bod yn cymdeithasu.

Gwelwyd cynnydd cyflym mewn achosion yn **Abertawe**. Rydym yn ymchwilio i'r rhain i ganfod o ble mae'r cynnydd wedi deillio, ond mae'n ymddangos bod cyswllt rhyngddynt a phobl sydd wedi bod mewn cysylltiad agos ag eraill ar aelwydydd ac yn gymdeithasol.

Gwelwyd achosion cynyddol yng **Nghaerdydd** a chynnydd cyson ym **Mro Morgannwg**, sydd wedi'u cysylltu â phobl yn cyfarfod ac yn cymysgu yng nghartrefi ei gilydd; pobl sy'n cymdeithasu heb gadw pellter cymdeithasol, a rhai clystyrau bach mewn gweithleoedd.

Rydym yn trin diogelwch iechyd pobl o ddifrif yng Nghymru ac rydym wedi ystyried yn ofalus a oes angen inni gyflwyno cyfyngiadau lleol pellach i reoli lledaeniad y coronafeirws yn rhai o'r ardaloedd hyn yn y De.

Rydym wedi penderfynu cyflwyno cyfyngiadau lleol yn Llanelli, a ddaw i rym o 6pm ddydd Sadwrn. Bydd cyfyngiadau lleol hefyd yn dod i rym yn Abertawe a Chaerdydd o 6pm ddydd Sul.

Byddwn yn monitro'r sefyllfa yng Nghastell-nedd Port Talbot, Bro Morgannwg a Thorfaen yn ofalus dros y penwythnos ac yn ystyried a oes angen i'r ardaloedd hyn hefyd ddod o dan y drefn cyfyngiadau lleol yr un pryd ag Abertawe a Chaerdydd.

Mae hyn yn golygu, i bawb sy'n byw yn Llanelli, Cardydd ac Abertawe:

- Na fyddant yn cael mynd i mewn i'r ardal na'i gadael heb esgus rhesymol.
- Na fyddant, am y tro, yn cael cwrdd o dan do gyda phobl nad ydynt yn byw gyda nhw – ni fydd hawl i ffurfio aelwyd estynedig (neu 'swigen').
- Rhaid i bob safle trwyddedig beidio â gwerthu alcohol ar ôl 10pm.
- Rhaid i bawb sy'n gallu gweithio gartref wneud hynny.

Bellach, bydd rhan helaeth o boblogaeth y De, gan gynnwys ein prifddinas, yn byw mewn ardaloedd sydd o dan gyfyngiadau lleol i ddiogelu eu hiechyd ac atal y coronafeirws rhag lledaenu.

Ac, wrth gwrs, mae cyfres o reolau newydd, sy'n berthnasol ledled Cymru – i bawb sy'n byw yng Nghymru – sy'n berthnasol i safleoedd trwyddedig, cyfarfod o dan do a gwisgo gorchuddion wyneb.

Gwyddom y gall pobl wneud gwahaniaeth gwirioneddol yn eu hardaloedd lleol – rydym yn gweld hyn yn digwydd ym mwrdeistref Caerffili a Chasnewydd.

Nid ydym am gadw'r cyfyngiadau lleol am fwy o amser nag sydd angen – a chyda chymorth pobl, dim ond mesur tymor byr fydd hyn, i'n helpu i reoli'r feirws.

Rydym yn parhau i gadw golwg fanwl ar y **Gogledd** lle mae'r darlun yn gymysg – mae'r achosion yn gyffredinol yn llawer is nag yr ydym yn ei weld yn y De ar hyn o bryd ond mae tystiolaeth bod y coronafeirws yn cynyddu mewn rhai rhannau o'r rhanbarth. Byddwn yn cyfarfod ag arweinwyr awdurdodau lleol y Gogledd yr wythnos nesaf i drafod y sefyllfa sy'n datblygu.

Byddaf yn parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau.